

ІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

есня 2011 р.

“ВІДОМИЙ-НЕВІДОМИЙ”

СВЯТКУВАННЯ 170-річчя від дня народження Михайла Драгоманова увінчалися популяризацією цієї постаті на державному рівні. Видатні науковці, письменники, представники бізнесу і влади визнали особистість Михайла Петровича як Вчителя всього українського народу.

Національний педагогічний університет його імені подарував громадськості надзвичайний подарунок – ювілейний збірник на пошану визначного вченого “Відомий-невідомий Михайло Драгоманов”, що побачив світ у видавництві вишу.

Книга умістила статті та розвідки, присвячені різним граням життєдіяльності й наукової спадщини М. П. Драгоманова. Пропоновані дослідження, що належать перу відомих українських вчених, у сукупності відтворюють непоміняльне науково-творче осмислення Драгоманова як історика, літературознавця, педагога, культуролога й релігієзнавця, філософа, політолога й політика, правознавця і суспільствознавця, економіста, публіциста, редактора, видавця тощо.

У виданні можна знайти статті таких відомих учених, як **Віктор Андрущенко, Володимир Погребенник, Любов Мацько, Марія Плющ, Юрій Шемшученко, Володимир Бех, Володимир Борисенко, Володимир Денисенко** та багато інших.

Ювілейний збірник став ще однією сходинкою до привідкриття завіси, за якою стільки років переховували це величне ім'я. Можливо, нові покоління нарешті зовсім по-іншому сприйматимуть Михайла Драгоманова, заповнивши усі білі плями його життєпису й громадської діяльності.

Проректор проф. Г. І. Волінка презентує книжку “Відомий-Невідомий Драгоманов”

ВІТАЄМО

*Ректора НПУ імені М. П. Драгоманова
Віктора Андрущенка
з обранням Президентом
Асоціації ректорів педагогічних
університетів Європи.*

Університет пишається своїм лідером!

Книга, що знаменує початок нової педагогіки

ПІСЛЯ “Сутінків Європи” Освальда Шпенглера ця книга на зміну песимізму та драматизму несе суспільству світлу ідею можливостей позитивних змін і трансформацій, перспектив активного втручання у цивілізаційні процеси.

“Світанок Європи” **Віктора Андрущенка**, ще навіть поки лежав у друкарні, отримав розголос серед наукової громадськості, особливо напередодні славнозвісного **Європейського Форуму ректорів педагогічних університетів**. Проблематика, якої торкається автор, до болю актуальна для сучасного освітнього суспільства, і не лише України.

Європейські вчені в галузі педагогіки, соціології, менеджменту відкривають для себе у цій монографії небачену кількість тез, наукових гіпотез, оригінальних авторських думок, що вже давно заслуговують на глибокі розвідки.

Зокрема у книзі аналізується перебіг об'єднавчих процесів на теренах Європи, суперечності та перепони на цьому шляху, можливості їх уникнення та мінімізації засобами навчання й виховання. Підкреслюється, що головним суб'єктом і провідником цього процесу постає вчитель. Віктор Петрович обґрунтовує необхідність формування нового вчителя на платформі загальнолюдських цінностей.

Одинадцять розділів книги присвячені розгляду парадигми європейськості в Україні, функціонування освіти в глобалізованому світі. Тут зібраний не лише неоціненний досвід великих педагогів і мислителів, але й деталізовано перспективи застосування цього досвіду в майбутньому, бо ж лише будуючи педагогічну науку на класичному фундаменті, можна не переживати за стійкість споруди.

Така книга стане неоціненним подарунком не лише для вчителів, педагогів, соціологів, але й для політиків, істориків, філософів, для звичайних студентів, пересічних громадян, які себе усвідомлюють щирими українцями на світовій арені.

ПЕРШОМУ УКРАЇНЦЮ ЄВРОПИ

*Під час покладання квітів
М. П. Драгоманову*

10 ВЕРЕСНЯ відбулось покладання квітів до пам'ятника видатного історика, філософа, культуролога та громадського діяча України Михайла Петровича Драгоманова.

Акція, ініціатором якої стала Студентська рада Інституту філософської освіти і науки, була присвячена 170-річчю від дня народження Михайла Драгоманова. До заходу вшанування пам'яті “першого українця в Європі” приєднався ректор університету академік **Віктор Андрущенко** та проректор з навчально-методичної роботи професор **Роман Вернидуб**.

Про постать Михайла Драгоманова, а також його суспільну роль у житті нашого народу розповів викладач кафедри культурології, редактор газети “Педагогічні кадри” **Сергій Русаков**.

Покладання квітів студентами і викладачами Інституту філософської освіти і науки відкрило ряд заходів до ювілею Михайла Драгоманова, чие ім'я носить наш славний університет.

*Ректор розповідає студентам
про М. Драгоманова*

Юлія СУХЕНКО

*Шпальту підготувала Людмила КУХ,
керівниця прес-служби університету.
Фото: Тарас Бондаренко*

МИКОЛА ЗАКОВИЧ: “Наука і викладання – це спільне”

З іменем Миколи Михайловича Заковича пов'язані плідні дослідження з проблем культури та релігієзнавства. Він першим теоретично обґрунтував необхідність вирізнання і всебічного дослідження святково-обрядової сфери культури народу, виявив закономірну залежність звичаїв, свят і обрядів від типу соціальних відносин, особливості їх розвитку. Цим було відкрито новий напрямок досліджень у галузі філософського аналізу культури.

12 серпня Микола Михайлович відсвяткував 80-річчя. Вчений люб'язно погодився розповісти про своє життя газеті “Педагогічні кадри”.

– Миколо Михайловичу, вітаємо Вас з Днем народження. Хай доля дарує Вам довге здоров'я і наснагу в роботі зі студентами! Миколо Михайловичу, як нам відомо, за спеціальністю Ви вчитель фізики. Розкажіть, будь ласка, як з фізики Ви стали філософом та релігієзнавцем?

Проф. М. М. Закович дає настанови викладачам

– Трудову діяльність я розпочав у загальноосвітній середній школі вчителем, викладав фізику у 9-х і 10-х класах. Такий тоді був порядок – вчителів було мало, тому повинні були відпрацювати після інституту. Згодом змінив вчительську роботу на комсомольську, а потім – на партійну. Я працював керівником лекторської групи, постійно спілкувався з викладачами, які приїздили читати лекції. Через деякий час перейшов на науково-дослідну роботу в Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Академії наук України, де працював старшим науковим співробітником, завідувачем відділу інституту в м. Івано-Франківську. Пізніше призначили на посаду завідувача сектору філіалу Академії суспільних наук у м. Києві, а захистивши докторську дисертацію у 1983 р., я став завідувачем кафедри у Київському

Підручник за редакцією проф. М. М. Заковича, який витримує вже 10-те перевидання

державному педагогічному інституті ім. О. М. Горького (тепер Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова).

– Хто вплинув на ваше становлення?

– Я навчався у Москві. Там і дисертацію захищав, а в Київ приїхав вже як зрілий релігієзнавець. Що ж до мого формування як філософа, то тут велику роль відіграли колишній директор Інституту філософії АН України Володимир Шинкарук і Мировслав Попович – нинішній директор. Три-чотири роки я з ними працював.

– Ви очолювали кафедру 20 років. Скажіть, будь ласка, коли ви прийшли працювати, вона йменувалась кафедрою наукового атеїзму, етики і естетики, на початку 90-х з вашої ініціативи її перейменували на кафедру культурології. У той час культурологія не була такою популярною, як сьогодні, чому була обрана саме вона?

– Наша кафедра була створена у 1964 р., я прийшов в університет у 1983 р., тобто кафедра працювала довгий час до мене. Завідувачем тоді був Борис Лобовик – талановитий вчений-філософ. Коли він перейшов працювати в Інститут філософії, завідувачем призначили мене. Кафедра культурології спершу називалась кафедрою наукового атеїзму, етики і естетики. У 1985 р. її перейменовано на

Колектив кафедри культурології

кафедру історії і теорії релігії та вільнодумства, етики і естетики. З 1991 р. у зв'язку з розширенням кола дисциплін вона отримала нову назву – кафедра культурології. Це з погляду того, що кафедра була дуже великою – 22 викладачі, і ми відкрили цю нову дисципліну. Її стали вивчати всі студенти усіх факультетів університету.

На мій погляд, одним з найактуальніших є питання релігійної ситуації: як вона розвиватиметься у XXI столітті? І саме науковцям слід шукати відповідь на це питання.

– Які особисті здобутки для вас є найвизначнішими?

– Найвизначнішими здобутками для мене є дві книжки – “Релігієзнавство” та “Українська і зарубіжна культура”. І звичайно ж це вихованці, яких вдалося підготувати – 28 кандидатів і 11 докторів наук.

– Ви підтримуєте зв'язок з ними?

– Аякже, ми підтримуємо найтісніші зв'язки.

– Хтось з ваших вихованців сьогодні працює в університеті?

– Так, це Віталій Хромець, нині він заступник завідувача кафедри культурології. Слід згадати також Тараса Борозенця, Світлану Хрипку, Юлію Корнійчук. Загалом через мої настанови “пройшла” більша частина кафедри.

– Чим для вас є Драгомановський університет?

– Це вагома навчальна і наукова установа. Тут я не тільки викладаю, а й пишу підручники, наукові праці.

– Над якою темою ви працюєте зараз?

– Тема одна і та ж сама, але акцент залежить від ситуації. Релігієзнавство – це наука, яка більш-менш стабільна.

– До того ж Ви ведете наукову школу під назвою “Культурологія як чинник формування особистості, наукова та релігійна картина світу”? Як ви поєднуєте релігієзнавство і культурологію?

– Вони чудово поєднуються, бо релігієзнавство – частина культурології, воно посідає в ній вагоме місце. Це і є мій своєрідний внесок.

ДОВІДКА:

ЗАКОВИЧ
Микола Михайлович

Народився 12 серпня 1931 р. в селі Кутище Тлумацького району Івано-Франківської області. Вчений, педагог, громадський діяч України. Філософ, релігієзнавець, доктор філософських наук (1983), професор (1984). Заслужений діяч науки і техніки України (1992).

Автор понад 190 праць, серед них 11 монографій, відомих в Україні і за її межами.

Професор М. М. Закович визнаний одним із провідних науковців і фахівців у викладанні культурології, релігієзнавства, етики і естетики. За його участю розроблено концепцію і визначено зміст культурологічних дисциплін, що викладаються у вишах, під його авторством і науковим керівництвом складено нові програми, підготовлено і видано нові підручники і навчально-методичні посібники, що здобули загальноукраїнське визнання.

не захищав її як дисертацію. Це була лише книжка. Її видали накладом 24 тисячі примірників, і вона розійшлась в усі республіки. А вже у 80-ті роки я продовжив тему обрядовості.

– Які у Вас плани на найближчий час?

– Для мене наука і викладання – це спільне. За моїми книжками навчаються багато студентів. Тому в планах на найближчий час – підготувати і видати збірку “Релігієзнавство у ВНЗ”.

Для мене Драгомановський університет – це вагома навчальна і наукова установа.

– Ваші побажання студентам, викладачам, читачам газети.

– Бажаю утвердитися в науковій роботі. І соціологам, і політологам, і релігієзнавцям, і іншим науковцям. Знайдіть свою тему і розробляйте її. Особливо це побажання релігієзнавцям, адже сучасна релігійна ситуація в Україні складна. Якщо на початку ХХ століття можна говорити здебільшого лише про православ'я, то зараз важко говорити про один напрям. Сьогодні функціонує більше 130-ти релігійних

– В СРСР була заборона релігії, але люди тягнулися до неї...

– Я не поділяю думки, що в СРСР діяла заборона релігії чи церкви. Церква була і є. Володимирський собор, Лавра як стояли на місці, так і стоять досі. Щоправда, функції церкви тоді звужувалися. Питання було поставлене так: є віруючі – нехай вони ходять, моляться, виконують обряди, немає віруючих – нехай з ними працює церква. Заборони ж як такої не було. Комсомолець міг йти до церкви як спостерігач, якщо ж став учасником церковного обряду – парторганізація вже розглядала його справу.

– Ви одним з перших розглянули традиції і обряди, їх взаємозв'язок із соціальними стосунками. Розкажіть, будь ласка, детальніше.

– Чесно кажучи, я не хотів брати цю тему для дослідження. Але так трапилось, що я став третім дослідником у СРСР, хто серйозно над нею працював – що таке обряди? чому вони існують в різних релігіях? Тоді ця тема виявилася вдалою. Але я

Завжди спраглий до роботи і радий зустрічам з колегами

напрямок та рухів, і їх треба досліджувати. Якщо ж говорити про весь світ, то це ще більше релігійних течій і спрямувань. Питання релігійної ситуації, на мій погляд, сьогодні є одним з найактуальніших – як вона розвиватиметься у XXI столітті? І саме науковцям слід шукати відповідь на це питання.

Спілкувався Сергій РУСАКОВ
Фото Ірини МОРОЗ

